

مدیریت نقدینگی در بانکداری اسلامی

مطالعه موردی: مدیریت نقدینگی در بانک تجارت^۱

جناب آقای مهندس سیدعلی میلانی

مدیرعامل بانک تجارت

۱- مقدمه

از آنجاکه نقدینگی بانک به عنوان بخشی از داراییهای بدون بازده آنها، مطرح است، مدیریت آنها با سایر تصمیمات بانکها از جمله سرمایه‌گذاریهای مستقیم، مشارکتهای، اعطای تسهیلات و مدیریت تجهیز منابع و تامین مالی، توأم خواهد بود.

مدیریت نقدینگی شامل پیش‌بینی نیازهای بانک به نقدینگی در مقاطع مختلف و مسأله نقدینگی همانند سایر مدیریتها تقابلی است بین ریسک و بازدهی. نگهداری نقدینگی بیشتر موجب کاهش ریسک شده و همزمان فرصتهای سرمایه‌گذاری را از بانک گرفته و باعث کاهش بازدهی منابع در اختیار بانک خواهد شد.

علاوه بر این مدیریت هوشمندانه مقادیر نقدینگی، بانک را در رسیدن به محدوده‌های امن نقدینگی کمک نموده و بانک را قادر خواهد ساخت تا به موقع و بدون خطا جوابگوی نیازهای نقدینگی مشتریان سپرده‌گذار و مشتریان خود شده و اعتماد آنها را جلب خواهد کرد. جلب اعتماد مشتریان، خصوصاً سپرده‌گذاران باعث افزایش حجم سپرده‌های بانک شده و در نتیجه منابع بیشتری در اختیار قرار خواهد گرفت. بدین ترتیب رسیدن به اهداف برنامه‌ریزی شده بانک با مدیریت کارآمد نقدینگی آسان‌تر خواهد شد.

۱- ارایه شده توسط دکتر حسنعلی قنبری عضو هیأت علمی دانشکده اقتصاد دانشگاه شهید بهشتی و مشاور بانک تجارت.

۲- مفاهیم نظری مدیریت نقدینگی

قبل از پرداختن به مدیریت نقدینگی بانک، لازم است مدیریت کلیه وجوه یا تمامی حسابهای ترازنامه‌ای بررسی شوند تا اهداف گوناگون مدیریت بانک مشخص گردد. در این گزارش ابتدا روشهای نظری تخصیص منابع بانک برای مصارف گوناگون از جمله نقدینگی مطالعه خواهد شد و سپس با استفاده از مطالب نظری این بخش به تشریح مدیریت وجوه نقد بانک خواهیم پرداخت.

۱-۲- روشهای نظری مدیریت وجوه بانکها

الف- روش ادغام وجه^۱

در این روش کلیه تعهدات بانک (طرف بدهی و سرمایه) به عنوان یک منبع اصلی وجوه تلقی می‌شود. مدیریت ابتدا نیاز خود به نقدینگی را برآورد کرده و قسمتی از این وجوه ادغام شده را به نقدینگی اختصاص می‌دهد که شامل اسکناس و مسکوک، سپرده قانونی، خالص حساب جاری نزد بانک مرکزی، خالص موجودی نزد بانکهای داخلی، خالص نقود بیگانه و موجودی نزد بانکهای داخلی و خارجی است. تخصیصهای بعدی منابع بانک به ترتیب اولویت، اوراق بهادار و اسناد قابل معامله، اموال و سایر داراییهای منقول و غیرمنقول می‌باشد.

ب- روش تبدیل وجوه^۲

درسالهای ۶۰-۱۹۵۰ به خاطر ظهور موسسات مالی غیربانکی، ساختار تعهدات بانکهای تجاری دچار تحولات عمده‌ای گردید. نوآوریهای متعدد در منابع وجوه برای بانکهای تجاری نظیر گواهی سپرده، یور و دلار، ذخایر نزد بانک مرکزی و غیره، احراز عملی روش ادغام وجوه را تقریباً غیرممکن نمود. در این شرایط غیرعقلایی بود که تمامی منابع بانک به صورت یک منبع تلقی شوند. زیرا هر کدام از منابع از ثبات و درجه نقدینگی خاص برخوردارند.

بنابراین نمی‌توان همه منابع را یکسان به مصرف رسانید. وجه تمایز این رویه در آن است که هر منبع را به تنهایی مورد ارزیابی قرار می‌دهد. مثلاً منابع سپرده‌های جاری که از نرخ ذخیره قانونی بالاتری برخوردار بوده و گردش زیادی دارد را نمی‌توان مثل وجوهی که از اعتبارات و وامهای دولتی به دست آمده به مصرف رسانید.

در کلام دیگر، تصمیمات نقدینگی - سودآوری، در بانکها برای هر منبع وجوه جداگانه اتخاذ می‌شود گویا اینکه هر کدام به صورت یک بانک کوچک عمل می‌کنند.

ج- روش برنامه ریزی خطی

برنامه ریزی خطی یک روش ریاضی، برای انتخاب مقادیر بهینه متغیرهای تابع هدف، مشروط به مجموعه‌ای از قیدهای تعریف شده یا از پیش تعیین شده می‌باشد. در خصوص بحث مدیریت وجوه بانک، با برنامه ریزی خطی می‌توان مشخص نمود که مقادیر سرمایه گذاری و تسهیلات اعطایی بانک چه اندازه باشند تا بیشترین سود را برای بانک حاصل نمایند، مشروط بر اینکه قیدهای نقدینگی و ضوابط قانونی رعایت شوند.

د- مدیریت تعهدات^۱

در سه مدل اول منابع تامین کننده وجوه بانک به صورت عاملهای برون‌زا در تصمیم‌گیریهای مدیریت منابع بانک فرض شده‌اند. در واقع این روشها سعی در تخصیصهای منابع مفروض برای سرمایه‌گذاریهای مختلف دارند.

در این روش سعی می‌شود فرضیه جذب کورکورانه سپرده‌هاکنار گذاشته شود. در این مدل بحث از وجوه خریداری شده برای نگهداری یا حفظ پایه‌داراییهای بانک است. طرفداران این روش عقیده دارند که بانک می‌تواند اندازه پرتفوی خود را از طریق خرید منابع یا گرفتن اعتبار در بازارهای مالی نگهداری کند و یا حتی افزایش دهد. دلیل به وجود آمدن این نظریه در سالهای ۱۹۶۰ به بعد فشار بی‌وقفه و تقاضای مستمر بر توسعه بانکی بوده است.

ه- مدیریت تعهدات نقدینگی^۲

در این روش منابع به دست آمده و تعهدات ایجاد شده فقط برای رفع نیازهای فوری و کوتاه‌مدت نقدینگی به کار می‌روند. در این روش تکیه بر تعهدات و وجوه کوتاه مدت است که بتوانند به کمک نقدینگی و داراییهای شبه نقد بانک گرفته شوند تا بانک بتواند جوابگوی برداشتهای مشتریان از سپرده‌هایشان و تقاضای جدید تسهیلات باشد.

انگیزه به کارگیری این روش مدیریت آن است که بانکها می‌خواهند حجم داراییهای سودآور خود را افزایش دهند و در نتیجه سود حاصله از عملیات بانک را افزونتر نمایند.

وثیقه‌گذاری رویکردی نوین و تحول جدیدی در بانکداری می‌باشد که در این روش سعی می‌شود تسهیلات و وامهای داده شده را به صورت اوراق بهادار درآورده و مجدداً آنها را بین سرمایه‌گذاران به فروش برساند که پشتوانه آنها می‌تواند تسهیلات مشارکت مدنی، تسهیلات فروش اقساطی و سایر مشارکتهای بانکی باشد. نکته مهم این است که وثیقه‌گذاری و فروش مجدد وامها و اعتبارات یک بار دیگر توجه مدیریت را از طرف بدهی‌ها به طرف داراییها معطوف می‌دارد.

1. Liability Management

2. Money Desk Or Reserve Position Liability Management.

۲-۲- مدیریت نقدینگی

مدیریت نقدینگی به معنای پیش‌بینی حجم تقاضا برای وجوه و تامین مقادیر کافی وجوه برای جوابگویی به این نیازها است. این تقاضاها به دو صورت انجام می‌گیرد:

الف- برداشت از سپرده‌ها ب- تقاضا برای تسهیلات

جوابگو بودن به هر دو صورت تقاضا از اهمیت خاصی برخوردار است. اگر بانک نتواند جوابگویی برداشت مشتریان از سپرده‌هایشان باشد، با عکس‌العملهای قانونی شدیدی مواجه می‌شود که ممکن است در نهایت باعث ورشکستگی و خاتمه فعالیت بانک گردد. در مورد پاسخگویی به تقاضاهای تسهیلات مشتریان، شاید رسالت مسؤولیت‌های و اجبارهای بانک سنگین‌تر، مهم‌تر و خطیرتر از مورد قبل باشد.

نیازهای نقدینگی بانک بستگی به ماهیت و مشخصات سربهای زمانی سپرده‌ها و تسهیلات دارد. ابعاد تغییرات زمانی این حسابها را می‌توان به چهار دسته تقسیم نمود:

الف- تغییرات فصلی ب- تغییرات دوره‌ای

ج- روندهای بنیادی د- حرکت‌های تصادفی و بی‌نظم کوتاه‌مدت

نقدینگی در بانکها یک مساله نسبی است و هرگز تعریف دقیقی از مقادیر صحیح نقدینگی برای یک بانک خاص یا حتی سیستم بانکی به عمل نیامده است. برای مثال حجم قابل توجهی از وجوه نقد شاید برای مواجهه با مقادیر پیش‌بینی جریان نقدی خروجی از بانک کافی باشد، ولی همین مبالغ شاید برای مقادیر حجم پیش‌بینی نشده جریانات نقدی خروجی کافی نباشد. بنابراین فقط در صورت ممکن است که بانک بتواند جوابگویی تمامی جریانات نقدی خروجی پیش‌بینی شده و پیش‌بینی نشده باشد که تمام وجوه خود را به صورت نقد نگهداری نماید. لذا بانک نمی‌تواند فقط به داراییهای خود اتکا نماید و در شرایط خیلی حساس می‌توان به بانک مرکزی به عنوان آخرین پناهگاه تامین نقدینگی مراجعه نمود.

اگر یک بانک نقدینگی را به صورت یک امر نسبی قبول داشته باشد می‌تواند نقدینگی خود را مطلوبتر اداره نماید. در این راستا بانک به نکات زیر توجه خاصی مبذول دارد:

- مشخص نمودن منابع اصلی ورودی و خروجی نقدینگی به بانک و سپس مشخص نمودن آن دسته از این نقدینگی‌ها که بانک روی آنها کنترل کوتاه‌مدت دارد.

- طراحی سیستم‌هایی که بتواند توسط آنها ورود و خروج نقدینگی را کنترل و نظارت نماید.

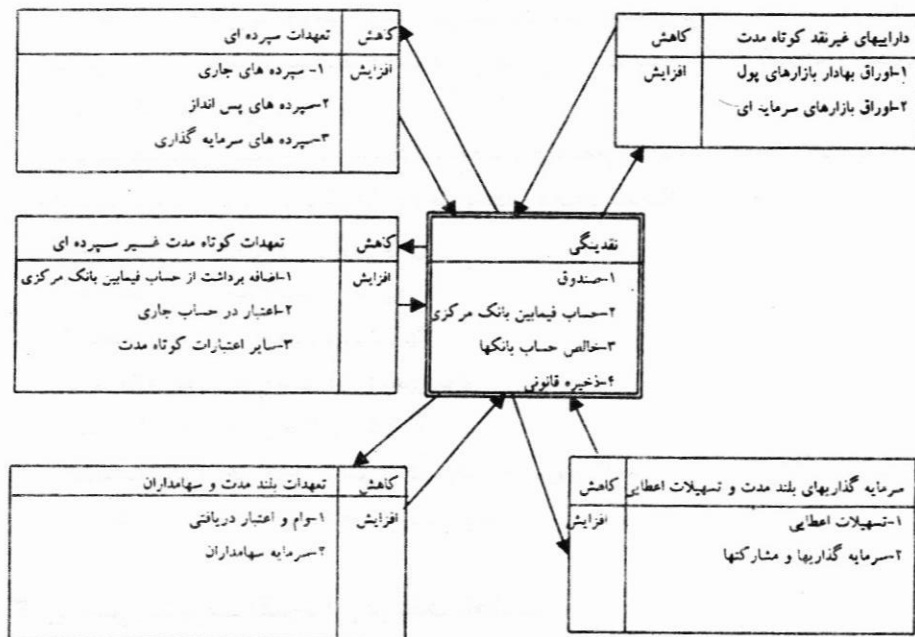
- ارزیابی و بررسی نقاط قوت و ضعف مراحل و روشهایی که به وسیله آنها نقدینگی بانک کنترل

می‌شود.

بنابراین می‌توان نتیجه گرفت که هر بانک باید تحلیل و روش خاص خود را برای مدیریت وجوه

نقد طراحی و به اجرا بگذارد.

در خصوص شناخت جریان نقدی اصلی، شش حساب عمده‌تر از نامهای وجود دارد که در نمودار زیر نشان داده شده است.

از شش حساب ترازنامه‌ای عمده فوق در کوتاه‌مدت بانک فقط می‌تواند تعدادی از آنها را در کنترل داشته باشد. برای مثال در کوتاه‌مدت بانک کنترل قابل ملاحظه‌ای روی نقدینگی، سپرده‌ها سرمایه‌گذارهای بلندمدت و تسهیلات، تعهدات بلندمدت و سرمایه ندارد و تنها می‌تواند در مورد آخر یعنی داراییهای غیر نقد کوتاه‌مدت و تعهدات کوتاه‌مدت غیر سپرده‌ای را در کنترل خود داشته باشد. وقتی یک بانک بتواند موارد اصلی جریان نقدی را مشخص نماید، باید یک سیستم برنامه‌ریزی نقدی پیاده کند. معمولاً سیستم برنامه‌ریزی نقدی بانک بر اساس جریان نقدی روزها و هفته‌های آتی برنامه‌ریزی می‌شود و به طور کلی حد و حدود جریان نقدی در درازمدت هم برآورد می‌شود. برنامه‌ریزی‌های نقدی مابین بانکها با شیوه‌های متفاوت اجرا می‌شود. با استفاده از این برنامه‌ریزی‌ها می‌توان حجم نقدینگی مورد نیاز بانک را کاهش داده و عملیات بانک را با مقادیر کم‌تری از وجوه نقد اداره نمود. بنابراین از این طریق می‌توان با انجام تخصیص مجدد منابع بانک بازدهی و سودآوری بانک را افزایش داد.

برای اعمال مدیریت نقدینگی، بانک باید اول شناخت مناسبی از جریان نقدینگی آتی خود

داشته باشد. ولی از آنجایی که هیچ بانکی قادر نخواهد بود که به دقت سری زمانی جریانات نقدی خود را برآورد نماید، در کنار فعالیتهای خود برای پیش‌بینی سری زمانی جریانات نقدی، باید ارزیابی دقیقی از روشهای تنظیم نقدینگی در کوتاه‌مدت نیز داشته باشد.

مدیریت ذخایر قانونی هم قسمتی از مدیریت نقدینگی بانک به‌شمار می‌رود. از آنجایی که بانک باید قوانین بانکی را رعایت نماید حفظ ذخایر قانونی به صورت یک منابع ترکیب دارایی‌های نقدی کوتاه‌مدت بانک را مقید می‌سازد.

مدیریت نقدینگی اهمیت خاصی به تنظیم و تعدیل‌های مقطعی می‌دهد. البته این تنظیمها باید در چارچوب استراتژی بلندمدت بانک قرار گیرند. روشهای مختلف نقدینگی به شرح زیر است:

- منتظر جریانات نقدی قریب‌الورود بودن
- وجوه نقد بیش از حد نگهداری کردن
- استفاده از حسابهای متقابل دیگر بانکها
- سرمایه‌گذاریهایی کوتاه‌مدت در بازارهای پولی
- استفاده از ذخایر نقدی اضافی دیگر بانکها
- اضافه برداشت از حساب فی مابین بانک مرکزی و بانکهای تابعه آن
- به‌کارگیری دیگر اعتبارات کوتاه‌مدت غیرسپرده‌ای

۳- بررسی مدیریت نقدینگی در بانک تجارت

۳-۱- بررسی روشهای موجود کنترل نقدینگی

در بانک تجارت روش متداول جهت اداره نقدینگی در سطوح مختلف شعب، و سرپرستیها به شرح ذیل می‌باشد.

از طرف مدیریت امور مالی - اداره حسابداری کل، فرمهای کلیشه‌ای تهیه شده است که در اختیار کلیه شعب قرار می‌گیرد و شعب موظفند پنجشنبه هر هفته این فرمها را برای هفته گذشته تکمیل نموده و به حسابداری کل ارسال نمایند. البته شعب تهران این فرمها را به صورت روزانه تکمیل می‌نمایند. (نمونه این فرمها در صفحه بعد آمده است)

فرمهای مربوط به نقدینگی از دو بخش تشکیل شده است:

یک طرف شامل داراییهای نقدی که خود نیز از قسمتهای ذیل تشکیل شده است.

- صندوق

- حساب ما نزد بانک ملی ایران

- وام و اعتبار اعطایی به بانکها

- سفته‌های نزولی و خرید دین و خریداری به سررسید ۱۵ روز آتی

تاریخ:

گزارش وضعیت نقدینگی شعبه
سرپرستی

ارقام به هزار ریال

مبلغ	بدهی های نقدی	مبلغ	دارایی های نقدی	
			پرداخت	دریافت
	حسابهای جاری (مانده بستنکار)		مصدق	
	قرض الحسنه			
	حسابهای سرمایه گذاری کوتاه مدت			بانک ملی ایران
	بانک (حساب آنها)			وام و اعتبار اعطائی به بانکها
	وام و اعتبارات دریافتی از بانکها			مستفای ترونی و خرید دین و خریداری به سررسید ۱۵ روز آتی
	حواله های عهده ما			اعتبارات قابل استفاده نزد بانک ملی
	اعتبارات اعطائی مصوب استفاده نشده			چکهای وصولی محلی
	چکهای بانکی			
	جمع			جمع
	محل امضاء رئیس شعبه منطقه			محل امضاء حسابدار شعبه منطقه

تاریخ تهیه

ارقام به میلیون ریال

خلاصه گزارش وضعیت نقدینگی مورخ:

جدول شماره یک

مبلغ	مبلغ / هفته قبل	افزایش / کاهش)
•	•	•
•	•	•
۱) موجودی صندوق تهران		
۲) موجودی صندوق شهرستان		
۳) موجودی بانکهای تهران پس از پایایی		
۴) موجودی بانکهای شهرستان پس از پایایی		
۵) موجودی بانک مرکزی ایران		
و جوه نقدی تهران و شهرستان		

بدهی حسابجاری مانند بانک مرکزی ایران مبلغ میلیارد ریال می باشد

نسبت وجوه نقدی تهران و شهرستان به بدهیهای کوتاهمدت پس از کسر بانک با حساب آنها

جدول شماره دو

۱) مازاد نقدینگی شعبه شهرستان در مقایسه با هفته قبل از مبلغ میلیارد ریال به مبلغ میلیارد ریال کاهش یافته است
افزایش

۲) بدهیهای کوتاهمدت از مبلغ میلیارد ریال مبلغ میلیارد ریال کاهش یافته است که مربوط به سپرده کوتاهمدت می باشد.

مدیریت امور مالی

اداره حسابداریکل

- اعتبارات قابل استفاده نزد بانک ملی

- چکهای وصولی محلی

طرف دیگر این فرم شامل بدهیهای نقدی به شرح ذیل است:

- حسابهای جاری (مانده بستانکار)

- قرض الحسنه

- حسابهای سرمایه گذاری بلندمدت (۱۵ روز سررسید)

- بانکها (حساب آنها)

- وام و اعتبارات دریافتی از بانکها

- حواله‌های عهده ما

- اعتبارات اعطایی مصوب استفاده نشده

- چکهای بانکی

همچنین توسط واحدهای مدیریت بین الملل نیز به تفکیک کلیه موجودی اسکناس و نقود بیگانه سپرده ارزی دیداری - سپرده نزد بانک مرکزی ایران - حواله‌های عهده ما - سپرده‌های ارزی اشخاص نیز در یک فرم مخصوص نوشته شده و به حسابداری کل (مدیریت امور مالی) به صورت روزانه ارسال می‌گردد. در مدیریت امور مالی - اداره حسابداری کل تمامی آمارهای نقدینگی ارسالی در سطح بانک وارد ریانته شده و در یک فرم رایانه‌ای به عنوان خلاصه گزارش وضعیت نقدینگی بانک به چاپ می‌رسد. این فرم شامل دو جدول است که در جدول یک آن موارد زیر قید گردیده است:

۱- موجودی صندوق تهران

۲- موجودی صندوق شهرستان

۳- موجودی بانکهای تهران پس از پایاپای

۴- موجودی بانکهای شهرستان پس از پایاپای

۵- موجودی بانک مرکزی ایران

جمع موارد فوق به عنوان وجوه نقدی تهران و شهرستان قلمداد شده و نیز در این جدول نسبت وجوه نقدی تهران و شهرستان به بدهیهای کوتاه‌مدت پس از کسر بانکها (حساب آنها) محاسبه می‌گردد.

در جدول شماره دو نیز موارد زیر قید شده است:

۱- تغییرات نقدینگی شعب شهرستان در مقایسه با هفته قبل

۲- تغییرات بدهیهای کوتاه‌مدت

پس از تهیه خلاصه گزارش وضعیت نقدینگی، مدیریت امور مالی آن را جهت استحضار هیات

مدیره بانک ارسال می‌کند.

ردیف	سازمان و دستگاه	شماره فایده	مختصات نواحی	مختصات نواحی	مختصات نواحی	مختصات نواحی	مختصات نواحی	مختصات نواحی
VP/1	1-74439V-8A8F	1A-1F1F1V8A...	1V-8V8F8F8A8D	8F8F-9A8D1F8D	8F8F8F-8V-8A	8F1F-8F8F8F1	1-8A8F8F8F8D1V	8F8F8F8F8D1V
VP/2	8A8F8F8F8D8A	1A8F8D8D8D8F...	8F8D-8V8A8F8A	8F8F8F8F8D8D8D8F	8F8F8F8F8D8D8F	8F8F8F8F8A8D8F	8F8F8F8F8D8F	8F8F8F8F8D8F
VP/3	8A8F8F8F8D8F	1A8F8F8F8F8F...	8F8A8F8F8F8F8A	8F8F8F8F8F8F8A	8F8F8F8F8F8F8A	8F8F8F8F8F8F8A	8F8F8F8F8F8F8A	8F8F8F8F8F8F8A
VP/4	8A8F8F8F8D8F	1A8F8F8F8F8F...	8F8A8F8F8F8F8A	8F8F8F8F8F8F8A	8F8F8F8F8F8F8A	8F8F8F8F8F8F8A	8F8F8F8F8F8F8A	8F8F8F8F8F8F8A
VP/5	8A8F8F8F8D8F	1A8F8F8F8F8F...	8F8A8F8F8F8F8A	8F8F8F8F8F8F8A	8F8F8F8F8F8F8A	8F8F8F8F8F8F8A	8F8F8F8F8F8F8A	8F8F8F8F8F8F8A
VP/6	8A8F8F8F8D8F	1A8F8F8F8F8F...	8F8A8F8F8F8F8A	8F8F8F8F8F8F8A	8F8F8F8F8F8F8A	8F8F8F8F8F8F8A	8F8F8F8F8F8F8A	8F8F8F8F8F8F8A
VP/7	8A8F8F8F8D8F	1A8F8F8F8F8F...	8F8A8F8F8F8F8A	8F8F8F8F8F8F8A	8F8F8F8F8F8F8A	8F8F8F8F8F8F8A	8F8F8F8F8F8F8A	8F8F8F8F8F8F8A
VP/8	8A8F8F8F8D8F	1A8F8F8F8F8F...	8F8A8F8F8F8F8A	8F8F8F8F8F8F8A	8F8F8F8F8F8F8A	8F8F8F8F8F8F8A	8F8F8F8F8F8F8A	8F8F8F8F8F8F8A
VP/9	8A8F8F8F8D8F	1A8F8F8F8F8F...	8F8A8F8F8F8F8A	8F8F8F8F8F8F8A	8F8F8F8F8F8F8A	8F8F8F8F8F8F8A	8F8F8F8F8F8F8A	8F8F8F8F8F8F8A
VP/10	8A8F8F8F8D8F	1A8F8F8F8F8F...	8F8A8F8F8F8F8A	8F8F8F8F8F8F8A	8F8F8F8F8F8F8A	8F8F8F8F8F8F8A	8F8F8F8F8F8F8A	8F8F8F8F8F8F8A
VP/11	8A8F8F8F8D8F	1A8F8F8F8F8F...	8F8A8F8F8F8F8A	8F8F8F8F8F8F8A	8F8F8F8F8F8F8A	8F8F8F8F8F8F8A	8F8F8F8F8F8F8A	8F8F8F8F8F8F8A
VP/12	8A8F8F8F8D8F	1A8F8F8F8F8F...	8F8A8F8F8F8F8A	8F8F8F8F8F8F8A	8F8F8F8F8F8F8A	8F8F8F8F8F8F8A	8F8F8F8F8F8F8A	8F8F8F8F8F8F8A
VP/13	8A8F8F8F8D8F	1A8F8F8F8F8F...	8F8A8F8F8F8F8A	8F8F8F8F8F8F8A	8F8F8F8F8F8F8A	8F8F8F8F8F8F8A	8F8F8F8F8F8F8A	8F8F8F8F8F8F8A
VP/14	8A8F8F8F8D8F	1A8F8F8F8F8F...	8F8A8F8F8F8F8A	8F8F8F8F8F8F8A	8F8F8F8F8F8F8A	8F8F8F8F8F8F8A	8F8F8F8F8F8F8A	8F8F8F8F8F8F8A
VP/15	8A8F8F8F8D8F	1A8F8F8F8F8F...	8F8A8F8F8F8F8A	8F8F8F8F8F8F8A	8F8F8F8F8F8F8A	8F8F8F8F8F8F8A	8F8F8F8F8F8F8A	8F8F8F8F8F8F8A
VP/16	8A8F8F8F8D8F	1A8F8F8F8F8F...	8F8A8F8F8F8F8A	8F8F8F8F8F8F8A	8F8F8F8F8F8F8A	8F8F8F8F8F8F8A	8F8F8F8F8F8F8A	8F8F8F8F8F8F8A
VP/17	8A8F8F8F8D8F	1A8F8F8F8F8F...	8F8A8F8F8F8F8A	8F8F8F8F8F8F8A	8F8F8F8F8F8F8A	8F8F8F8F8F8F8A	8F8F8F8F8F8F8A	8F8F8F8F8F8F8A
VP/18	8A8F8F8F8D8F	1A8F8F8F8F8F...	8F8A8F8F8F8F8A	8F8F8F8F8F8F8A	8F8F8F8F8F8F8A	8F8F8F8F8F8F8A	8F8F8F8F8F8F8A	8F8F8F8F8F8F8A
VP/19	8A8F8F8F8D8F	1A8F8F8F8F8F...	8F8A8F8F8F8F8A	8F8F8F8F8F8F8A	8F8F8F8F8F8F8A	8F8F8F8F8F8F8A	8F8F8F8F8F8F8A	8F8F8F8F8F8F8A
VP/20	8A8F8F8F8D8F	1A8F8F8F8F8F...	8F8A8F8F8F8F8A	8F8F8F8F8F8F8A	8F8F8F8F8F8F8A	8F8F8F8F8F8F8A	8F8F8F8F8F8F8A	8F8F8F8F8F8F8A

البلد	الرمز الدولي	الرمز الوطني	الرمز الدولي	الرمز الوطني	الرمز الدولي	الرمز الوطني	الرمز الدولي	الرمز الوطني
VA/1	1A0FF-5VJ-0P	FF-01-F-00000	F11-0AF-00000	F001F-91V-0	13FA1111PFD	VAS-3VJ000P	5VJ0VFA-P-0	V13FA11-0-0
VA/2	12PFA-1P5V9P	FF-12-F-00000	FF-050V9P-0	FVAF2P1AY909	13FA-9V1F-0-9	V710P11F1-1	5V9VFA-P-0	07AD10VAY90V
VA/3	1P300P9V9P	FFAF13P00-0000	FF11PFF-1P1	FVAF3P1A0V-1P	13PFA00VAF	V91001PFAVA	0PFA1P0PFAV	00-P1P1AY9V
VA/4	11P11PFDVA1	FF000PFD-00000	A1V0PFF000	FFPFA0A0A00	10A11100A1V	VAF0PFAV-0	FAS-9PFA9P	0PFA1PFA2P1
VA/5	1P2-V-V-9A00P	FFAF2PFF-00000	F00PFA9VA	FVDF00FA-19	10V00PFAFFP	AF-0-FA1P1V	FF-3PFA1P-F	V001PFF-0PFF
VA/6	1P-A9VAY1PFP	FFAF1P1P1-00000	1-00000	FF0PFA0PFF	P-0P1PFAFF0	AFPAAY10P	FF-VAY9P-90	A-9P1P1-9PFF
VA/7	1PADD-0AATV	FF-0-F-V9-00000	1FAFP10A-11P	FFV1PFFP-0A1	1FA11P1-V-0P	AFV-V0PFFPA	F00P1V-0-0	1P0P1PFA10P1
VA/8	1PVP1P18V-V	FFP9PFAFA0-0000	P-2V-PFA18P	FFP018P9VFP	1A9PFA011P	AFPPFA0P00	FA19-0P-F01	10P-3PFA-P00V
VA/9	10P0-PFD0FA	FF-0V-0P19-0000	1-3PFA90A1V	F000-FFP1-0P	1V00AF-VTF0A	VFD-0PFA1P	FF0PFFPFA	1P00-PV-PFA9P
VA/10	1P0A18P001P	FFAF001PFF-00000	1-00000	P-3PFA0P11P	P-00PFFP11P	V9VFFPFA0P	F0PFAFAFA	P-3PFA1PFA9P
VA/11	P-0-0P-0P0P	F00FAV9V9P-0000	1A0PFF1V1-9	FFAF-V8-FFVP	1P-0PFA-PVA	AFPP-1P1A9P	VFP1PFA1P	FFAA11P0-900P
VA/12	1-A1P9V9P1V	FFPFAV0A-00000	FFA1PFA0V	FFP1-9AV1-A	191P19AV-A-0	VFPFA0A-0P	P-0-0PFA1A	FFPFA00P0-0V
VA/13	19PFFPFD-V	FFA1V1P1P1-0000	11PFA00V1P	FF01PFA0P	P-0-0P0P-0V9	9PFA0A1PFA	P-1P-VFPFA	P1A1PFA-P0P0
VA/14	1FAAVFA901	FF1-FAVA-P-0000	1PFA00V11-1	F0PFAFAFAFA	1A9PFA1PFA	9PFA1PFA1P	FV011FA11	1AF-VAl011PFA1
VA/15	1P9PFAVA9P	FFP-FAV-0-0000	1P1PFA009P0	FF-0-P-0PFF0	1A0PFA1PFA-P	AFPA0P-0P0	1AVFA0PFAV0	1V1PFA0PFAV0
VA/16	1PFA-1P110AF	FF1PFA0PFA-0000	11PFAVFAFA	FFA1P00PFA19	F00AF-FFAFA1	A1V9VA-F0P	V-P00AF1PFA	1A11PFA-PFA0P
VA/17	10P19AF001P0	FFV-VFA1V1-0000	1V-FAAF-PFA	FFA1900PFA0	FADPFAV-0PFA	9PFA0P1PFA0	FF0PFA0V10	1A-1P0P-FAA0P
VA/18	10P0P0P-0P1P	F0-0PFA-P-0000	FAY-1PFA1FA	FAYV-VFAFA9P	FVFPFA11PFA0	9V0PFA0PFA	VFPFA11V0P	100PFA-0PFA-AV
VA/19	1PFA9P1PFAFA	FFP-11PFAV-0000	1A0PFA1PFA19	FFPFA1-1-90	FVDF-F00-0PFA	9-0PFA1PFA	VFPFA1PFA-P	1P110PFA0PFA
VA/20	1PFAA-A1PFA	F0PFAVFA0-0000	1P19P-0PFA-0P	V11VFA1PFA09	FFP1PFA-PFAVFA	9AFPA-0PFA-0P	AF00-0PFA-P	10P-0PFA1PFA
VA/21	1P-AV90-PFA	F00PFA1PFA-0000	1A0PFA1PFA	F0A-1PFA1PFA	FFPFAA1PFA	1-P-10PFA0PFA	VFPFA1PFA-A	1P1PFA1PFA
VA/22	1VFA1PFAFA0P	F0PFAVFA-0000	90PFA-0PFA-0	FAD-0PFAFA-	FFAF1PFA1PFA	1100V1-PFA	VFA-P-0PFA	1PFA1PFA9PFA
VA/23	FFP-9PFAVFA	FFP00PFAFA-0000	P-3PFA1PFA	FF19VAFFAFA	F00PFA-0PFA-0P	1-0PFA0PFA	VFPFA0PFA	101PFA01-0A-00
VA/24	1P-1PFAVFAFA	FFAF-001PFA-0000	1PFAFA1PFA-0A	FF0-9V-0V-1P	FFFA0P-9PFA	A9VFAFA-0-0	1AV0PFA-0PFA	1PFA0PFAFA-0P

جدول: تفریق شدہ طلبہ کی تفصیلات کے ساتھ

ذراۃ جدول (1)

رہنما	اساتذہ و استوفیاء	سہ ماہیہ فارغ التحصیل	تفصیلات کے ساتھ تفریق شدہ طلبہ کی تفصیلات	تفریق شدہ طلبہ کی تفصیلات	تفریق شدہ طلبہ کی تفصیلات	تفریق شدہ طلبہ کی تفصیلات	تفریق شدہ طلبہ کی تفصیلات	تفریق شدہ طلبہ کی تفصیلات
VA/1	F11F5P19P3P3P	F3A0P31Y8A9....	F...A8Y7P0P0P0P0Y	1P00P1P1P6P5Y7	F000A7A..P3A0	1..P9Y9P3P9A0P	P3..P2Y7A1P0A	1P3P..A..YV00P3A
VA/2	10P0A..F0A0P0	F4P0PVA00D10...0..	P4P9P21Y3P3A	P3PVA0P1A0P3A	P3..0A2P5Y9A0P	99A..P3..V..A0	1V0P00P9Y4P9	1P1A10P3YV..0P
VA/3	1P4P10P0P3A7	P4PVA0P5Y7V...0..	A7F0A0P..9..0	P3..P..P2Y7A9Y7	P9P0P3P1..11..	90Y7..9P3..1A	9..P..P..100P	10P0P51V..1P0P
VA/4	10P0P3P5V0P0P10	F30Y71P3P0D...0..	.	1P9..F0A0P3A..P	1P..9P3P1P31..P	A1A10P0011P3	P8A8A1P3P3A	1P3P10P8A..P3..P
VA/5	1V1P19Y7V1P3P..	F..P..1V00P3P...0..	1P3V0P001P3P	P3V..V0P3A91	P..A7A21P3P3P	A8P8A..V7A7P0	1V..P3P3Y70P	1VAV110P3V00A
VA/6	1V3P31P3V0A0P	F..901P3P3Y7...0..	F3P3P0P0P0P0P1	P3P3Y7V101P31	1A..1P1..100A9	9..P3P3P11P3	1P8A2P8A..9..P9	P..P9P3..9..Y3P..
VA/7	1P199P3V..A5P1V	F11P3A7P3V..9...0..	.	1P8P9Y7V1P3P	P3P3A0V..9P3P	1..P01P9P3..9P	1V..V..P3A8P3P	100P0P3V..P00P9
VA/8	P...P3A0P3A..9..0	P3P00P1P3P..P...0..	V3A8P91V0A	P01P9..P3P3P..P	P3P3V..0P3A1V	1..9P00V71VAV	P11P3A0..91	1P3P3A7P3V70P0
VA/9	1P3P3P0P0P1P1P	F4P3P3P..P3P...0..	99P3P3P0P0..9	P1..1P3P3P001A	P3V0P3P1P3P..11	1..1P3P1V70P71	1P3P3P0P0P0P	P11P3V..V..P0..0..
VA/10	P3V..P3Y7P3P9V..0	P3P3A71P3Y7A...0..	1P3..0P3V1P3P1	P8A..9..9A3P..P	P3P3P3P3A7A7A71	1P..9P3..11P3P1	1P0P3P3A7...0P	P3P0A0P3P3A7A7A7
VA/11	P3P..9..P3V0P..9	F0A0P3P31..P...0..	P4P3P111P3P00P	P3..P3P3A7A7..P3	P3..P..P3A7V10	1P3P3P31..01..0	1P9Y7P1P3A3P1	P..Y3P3P3P3P3P01
VA/12	1A1A1111P1VAV	0..1P3A0P3...0..0..	V91P0P3V70P3A..	P3..P3P3P3P0A0P	P3P3P3P10P3..P	1P3P3A1..P3P10	1P3P31P3P11P0	P3P0P3P0P3A7..9

۲-۳- تحلیل روند اجزای تشکیل دهنده بانک تجارت

در این گزارش اطلاعات اجزای نقدینگی بانک تجارت برای یک دوره ۶۰ ماهه از تاریخ ۷۴/۱ لغایت ۷۸/۱۲ جمع‌آوری شده است (جدول ۱). طبق تعریف اجزای نقدینگی مجموع حسابهای اسکناس و مسکوک، سپرده قانونی، حساب جاری نزد بانک مرکزی، موجودی نزد بانکهای داخلی، نقود بیگانه و موجودی نزد بانکهای داخلی و خارجی و کسر حسابهای بدهی به بانکهای داخلی، سپرده بانکهای خارجی و نیز بدهی به بانک مرکزی در حساب جاری است.

روند اجزای نقدینگی به صورت جدول و نمودار آورده شده است. اطلاعات جداول و نمودارهای مذکور نشان می‌دهد که مقادیر اسکناس و مسکوک در بانک تجارت روندی پرنوسان داشته است. این حساب همانگونه که در نمودار (۱) مشخص است در ماههای پایان هر سال با افت شدید مواجه بوده است. با این حال حساب مذکور در دوره ۷۴/۱ لغایت ۷۸/۱۲ با ۶۹ درصد افزایش از رقم ۱۰۸ میلیارد ریال به رقم ۱۸۲ میلیارد ریال بالغ گردیده است.

حساب جاری نزد بانک مرکزی نیز روندی بسیار پرنوسان داشته و از ابتدای دوره مورد بررسی تا اواسط سال ۱۳۷۶ موجودی بانک در این حساب اغلب زیاد بوده ولی از این دوره تا آخر سال ۱۳۷۸ موجودی این حساب کاهش یافته و در مبالغ پایین نوسان داشته است. (جدول ۲)

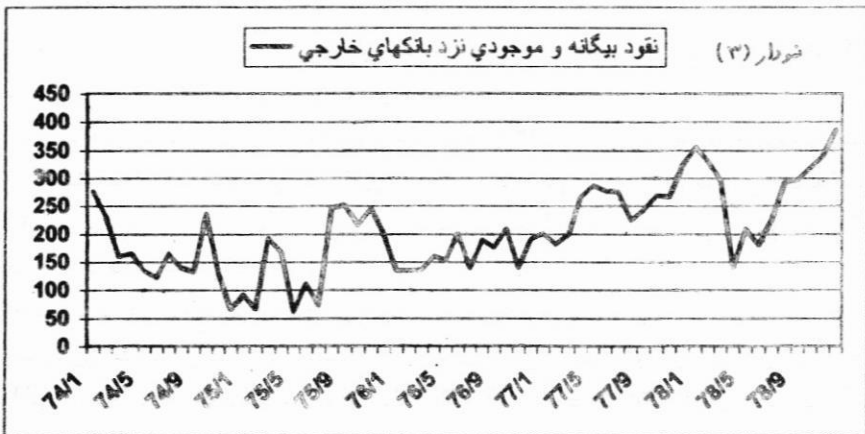
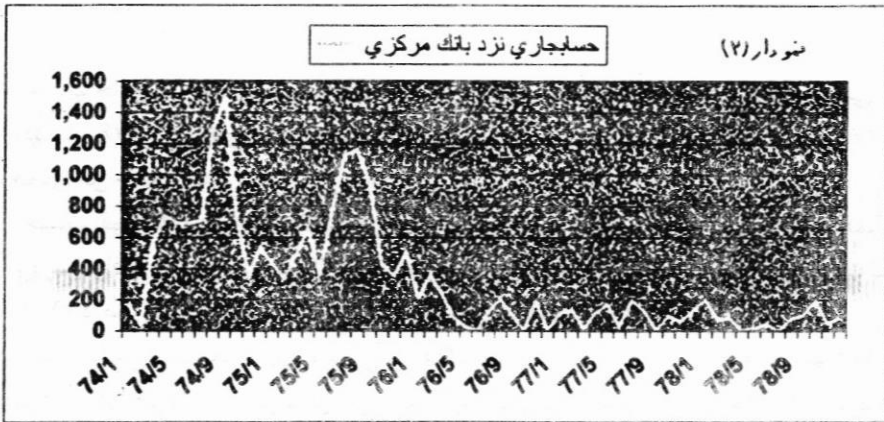
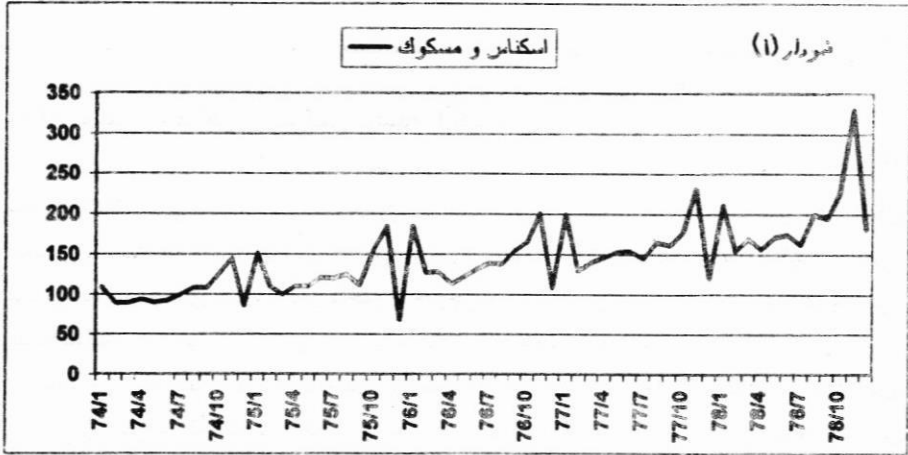
حساب نقود بیگانه و موجودی نزد بانکهای داخلی و خارجی در دوره مورد بررسی با نوسان همراه بوده و پس از افت و خیز فراوان رقم ۲۷۶ میلیارد ریال به رقم ۳۸۸ میلیارد ریال افزایش یافته است که بیانگر ۴۱ درصد رشد این حساب در دوره مورد بررسی می‌باشد. (نمودار ۳)

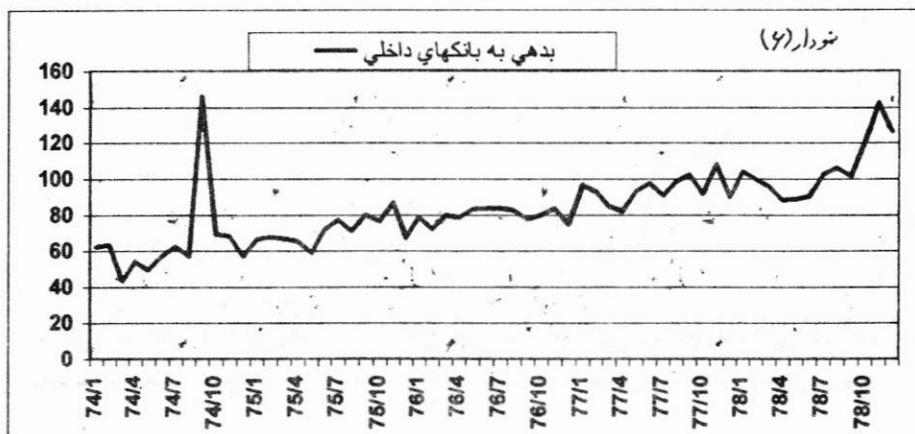
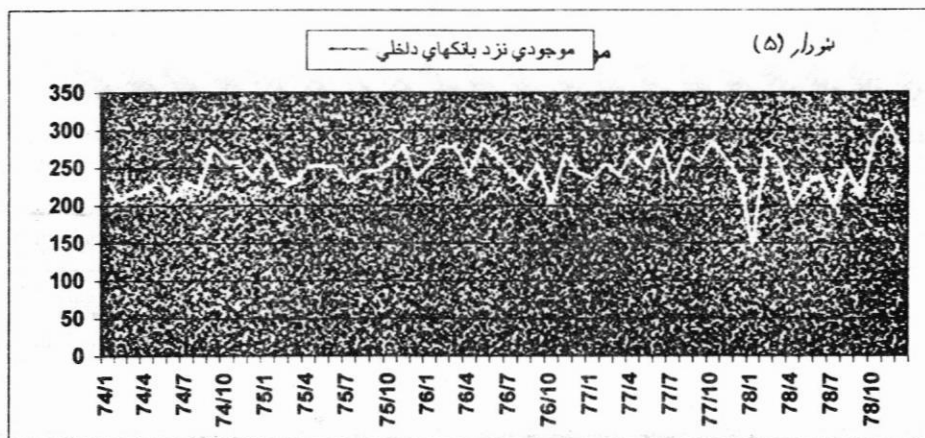
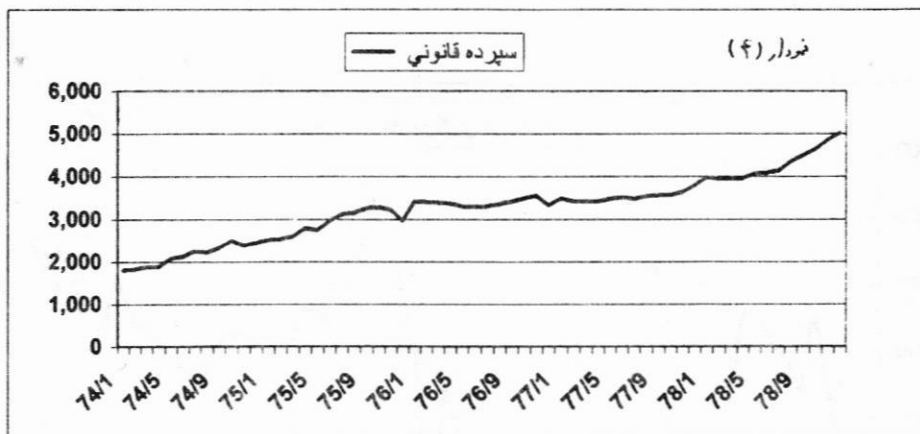
سپرده قانونی بانک تجارت در دوره بررسی آهنگ رشدی ملایم و کم‌نوسان داشته و از رقم ۱۸۰۴ میلیارد به رقم حدود ۳۹۸۵ میلیارد ریال رسیده است که نشان دهنده رشدی معادل ۱۲۱ درصد است. (نمودار ۴)

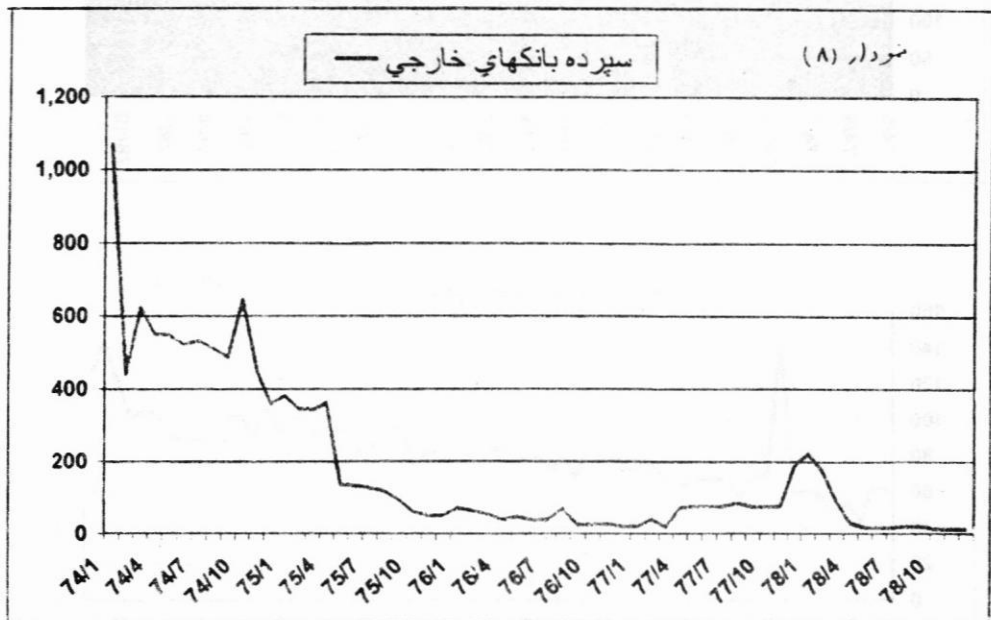
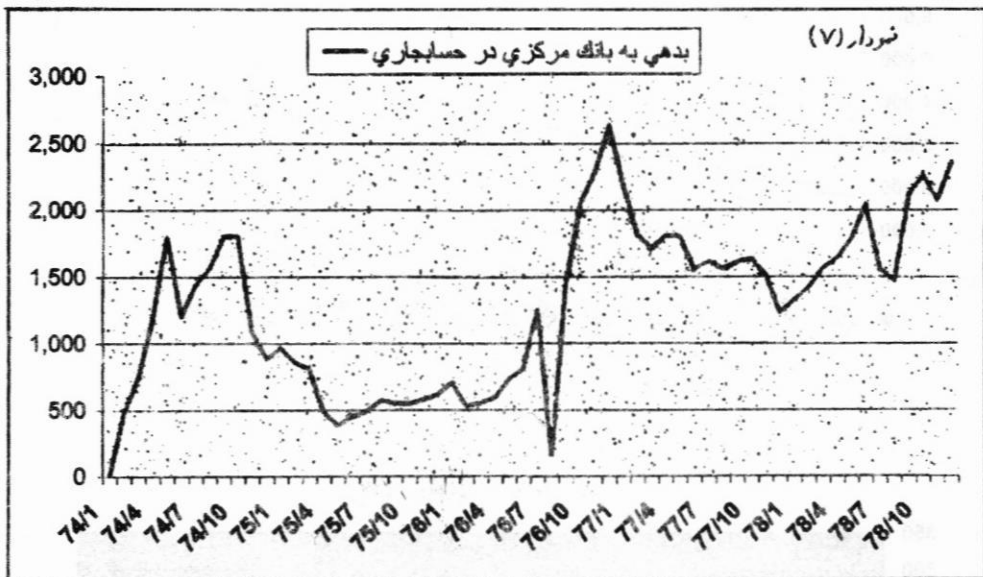
حساب موجودی نزد بانکهای داخلی روند پرنوسانی داشته ولیکن روند بلندمدت آن تقریباً ثابت می‌باشد. این حساب از ابتدای دوره مورد بررسی تا انتهای آن با حدود ۱۶ درصد رشد از رقم ۲۳۴ میلیارد ریال به رقم ۲۷۱ میلیارد ریال افزایش یافته است. (نمودار ۵)

حساب بدهی به بانکهای داخلی به غیر از یک دوره (۷۴/۹) که در آن مانده این حساب به شدت افزایش یافته است، اغلب کم‌نوسان بوده لکن در دوره مورد بررسی روند ملایم افزایشی داشته است. این حساب در دوره مورد بررسی از رقم ۶۲ میلیارد ریال به رقم ۱۲۶ میلیارد ریال بالغ گردیده که بیانگر ۱۰۰ درصد رشد می‌باشد. (نمودار ۶)

حساب بدهی به بانک مرکزی در حساب جاری در بین اجزای نقدینگی بانک تجارت پرنوسان‌ترین حساب می‌باشد. این حساب در دوره‌های خاصی با نوسانات بسیار شدیدی همراه بوده است. نوسان شدید این حساب شاید به این دلیل باشد که منبع اصلی تامین کسری نقدینگی بانک می‌باشد. (نمودار ۷)

و آخرین جزء نقدینگی بانک سپرده بانکهای خارجی می باشد که این حساب نیز کاهش بسیار شدیدی در دوره مورد بررسی داشته است. مانده این حساب از رقم ۱۰۶۹ میلیارد ریال در ابتدای دوره مورد بررسی به رقم ۱۳ میلیارد ریال در انتهای دوره کاهش یافته است. (نمودار ۸)

۳-۳- برآورد نیازهای نقدینگی بانک تجارت با استفاده از روش تعیین ضرایب فصلی

در این قسمت سعی بر این است تا با استفاده از روش تعیین ضرایب فصلی، نقدینگی مورد نیاز بانک را برای دوره آتی تخمین بزنیم.

داده‌های مورد استفاده، نقدینگی ماهانه بانک برای ۵ سال متوالی (از سال ۱۳۷۴ لغایت ۱۳۷۸) می باشد. (جدول ۲) روش کار به این صورت است که ابتدا به منظور از بین بردن نوسانات کوتاه مدت، میانگین متحرک پنج دوره (ماه) را محاسبه و در ستونی قرار می دهیم. داده‌های به دست آمده در واقع روند نقدینگی در دوره مذکور می باشد. سپس داده‌های نقدینگی را به روند آن تقسیم نموده و میانگین عرضی را برای سالهای مختلف و ماههای مشابه به دست می آوریم. ستون میانگین را در نظر گرفتن و نزدیکترین عدد به یک را به عنوان ماه پایه قرار داده و نیاز نقدینگی این ماه را بدون کسری یا مازاد فرض می کنیم سپس بر اساس این ماه، سایر ماههای را تعدیل نموده و به صورت درصد مازاد یا کسری نقدینگی در ستونی مجزا می آوریم. داده‌های این ستون شامل اعداد منفی و مثبتی است که به ترتیب درصد کسری یا مازاد متعارف نقدینگی را در سالهای گذشته نشان می دهد. این محاسبات در جدول شماره (۲) آورده شده و در نمودارهای ۹ و ۱۰ و ۱۱ نشان داده شده است.

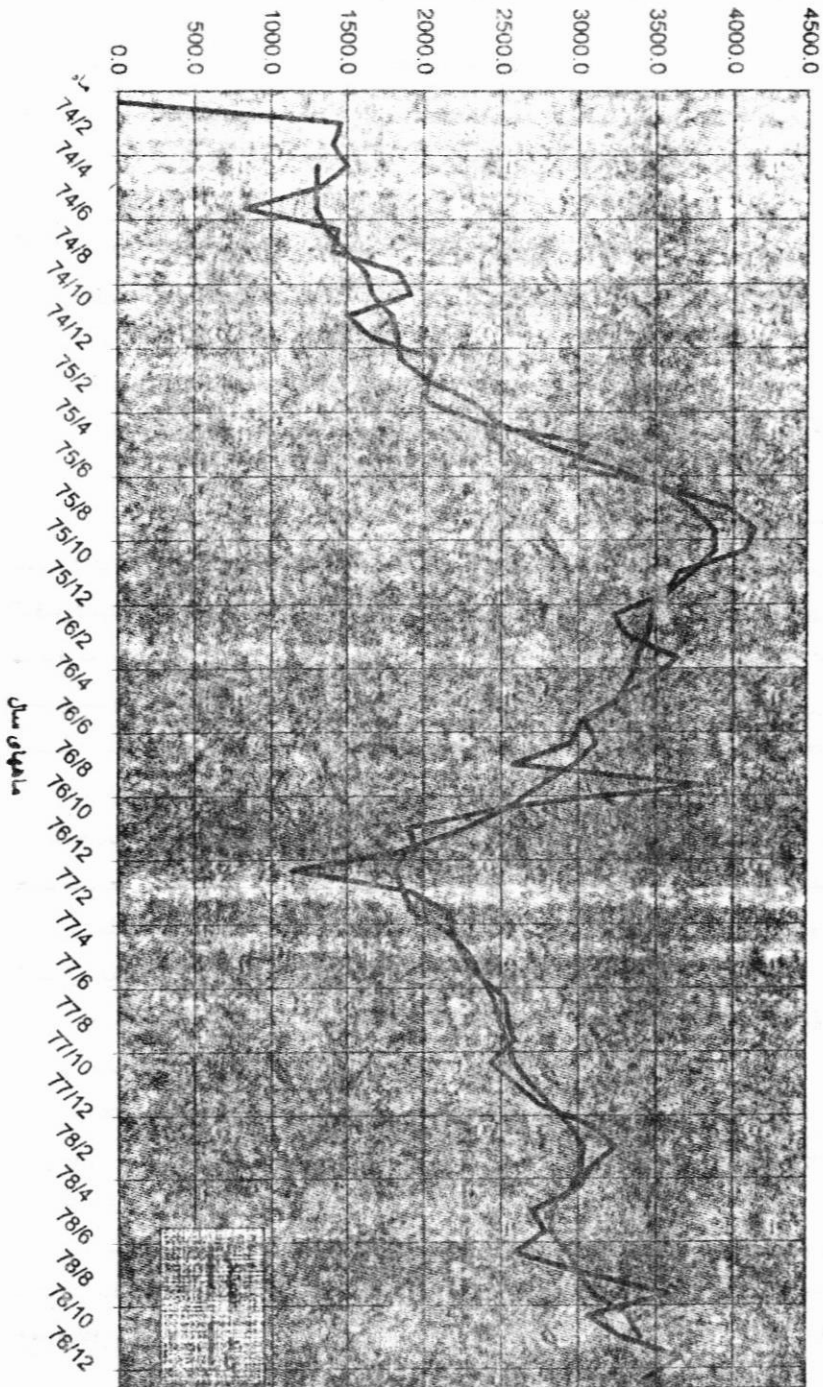
همچنانکه در نمودار ۱۱ پیداست، در دوره مورد مطالعه، تیر ماه هر سال، وضعیت متعادلی از لحاظ نقدینگی داشته است. به عبارت دیگر در این ماه بانک، با ۱۰/۱ درصد کسری در مرداد ماه و بیشترین مازاد نقدینگی با ۱۴/۲ درصد مازاد در آبان ماه هر سال بوده است، ماههای دی و اسفند نیز با کسری نقدینگی قابل توجهی مواجه بوده‌اند.

در مجموع ماههای فروردین، اردیبهشت، خرداد، آبان و آذر با مازاد نقدینگی و ماههای مرداد، شهریور، مهر، دی، بهمن و اسفند با کسری نقدینگی مواجه بوده‌اند.

برای تخمین نقدینگی مورد نیاز بانک در هر یک از ماههای سال فرضی ۱، ابتدا با میزان نقدینگی پایان سال t-1 را برآورد نمود و با توجه به پیش‌بینی رشد نقدینگی در سال t، میانگینی را برای نقدینگی این سال برآورد کرد.

سپس با استفاده از ضرایب و درصدهای مازاد یا کسری نقدینگی، نقدینگی مورد نیاز بانک را در هر یک از ماههای سال t، تخمین زد. به عنوان مثال چنانچه بخواهیم نقدینگی مورد نیاز بانک تجارت در ماههای سال ۱۳۷۹ را تخمین بزنیم، ابتدا به این نقدینگی پایان دوره سال ۱۳۷۸ را محاسبه نماییم.

نقدینگی و روند آن

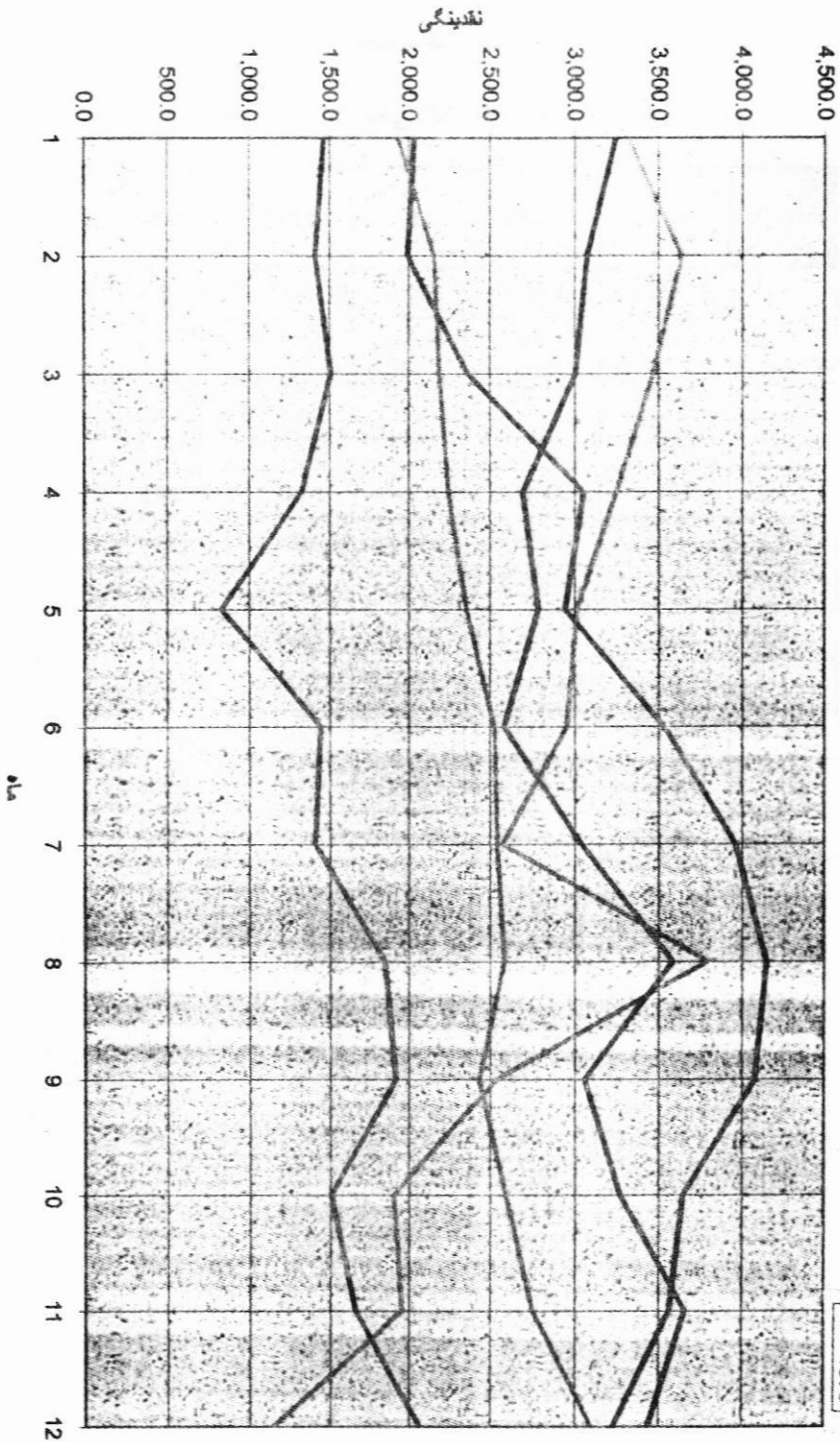

نقدینگی و روند آن - شبکه توریت

شماره (۹) -

مردمان و زنان ۱۳۷۸

شماره (۱۰) -

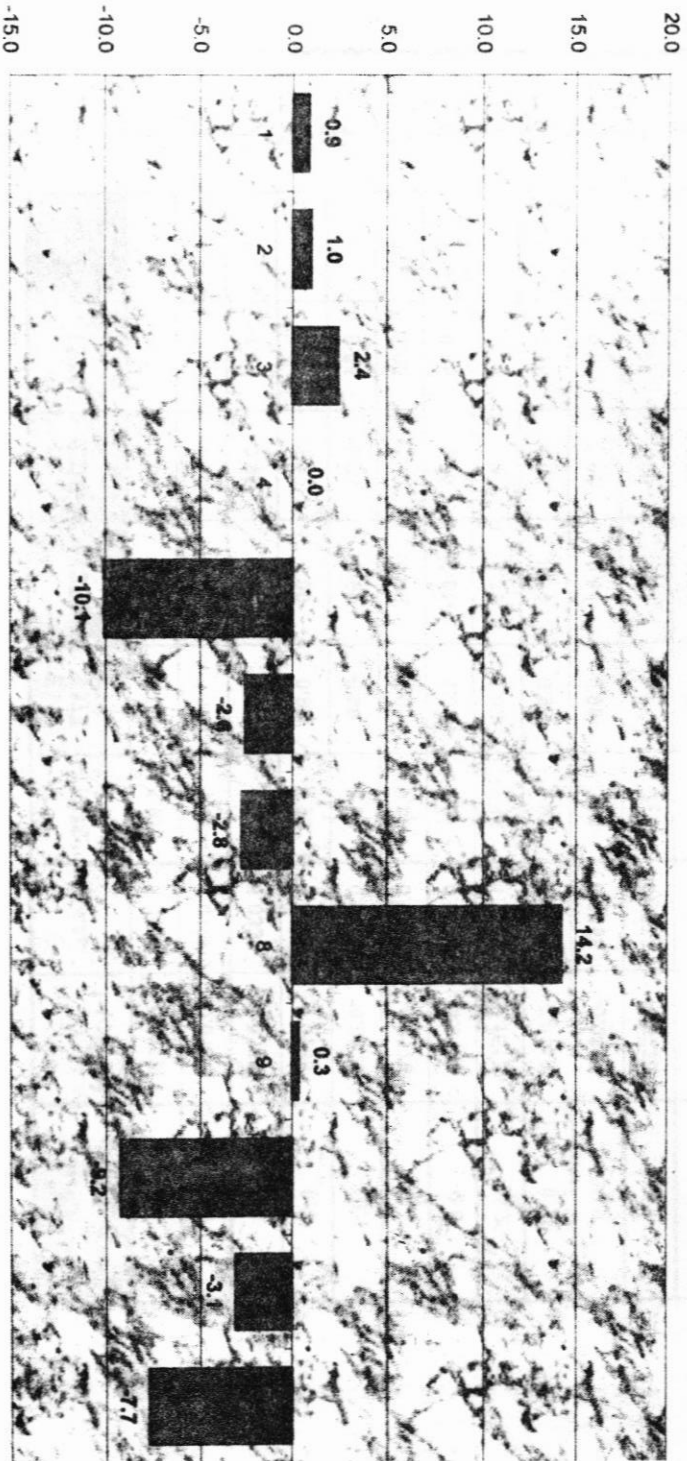
جدول (۲) - نقدینگی بانک تجارت در سالهای مختلف

سال	۱۳۷۴	۱۳۷۵	۱۳۷۶	۱۳۷۷	۱۳۷۸
۱	1,462.6	2,039.7	3,322.7	1,933.0	3,248.4
۲	1,410.5	1,996.3	3,838.8	2,161.4	3,077.9
۳	1,507.2	2,368.1	3,471.2	2,191.0	3,006.4
۴	1,323.9	3,059.4	3,252.3	2,248.2	2,699.3
۵	832.9	2,947.7	3,017.4	2,358.4	2,788.2
۶	1,445.2	3,535.3	2,955.5	2,528.8	2,587.1
۷	1,410.2	3,963.4	2,577.8	2,545.4	3,041.9
۸	1,851.0	4,151.1	3,794.5	2,586.1	3,586.5
۹	1,921.4	4,082.0	2,539.7	2,433.4	3,062.9
۱۰	1,504.1	3,646.0	1,908.2	2,595.3	3,274.0
۱۱	1,660.4	3,565.4	1,959.3	2,753.3	3,657.6
۱۲	2,072.2	3,230.2	1,143.1	3,100.8	3,435.7

جدول (۳) - نسبت نقدینگی به روند آن و محاسبه مازاد باکسری نقدینگی

ردیف	۱۳۷۴	۱۳۷۵	۱۳۷۶	۱۳۷۷	۱۳۷۸	میانگین	(روند)	نسبت نقدینگی
۱		1.01	0.96	1.03	1.07	1.0174	0.0174	0.9
۲		0.87	1.08	1.12	1.02	1.0187	0.0187	1.0
۳	1.16	0.96	1.04	1.01	1.01	1.0332	0.0332	2.4
۴	1.02	1.10	1.00	0.98	0.95	1.0085	0.0085	0.0
۵	0.64	0.83	0.99	0.99	0.99	0.9071	-0.0929	-10.1
۶	1.06	1.00	0.95	1.03	0.88	0.9824	-0.0176	-2.6
۷	0.95	1.06	0.87	1.02	1.01	0.9807	-0.0193	-2.8
۸	1.14	1.07	1.36	1.02	1.15	1.1517	0.1517	14.2
۹	1.16	1.05	0.99	0.94	0.62	1.0119	0.0119	0.3
۱۰	0.83	0.98	0.64	0.96	0.96	0.9166	-0.0845	-9.2
۱۱	0.90	1.00	1.03	0.97		0.9772	-0.0228	-3.1
۱۲	1.12	0.93	0.63	1.05		0.9306	-0.0694	-7.7

نمودار (۱۱) - درصد مازاد یا کسری نقدینگی نسبت به روند عادی آن در بانک تجارت

درصد مازاد یا کسری نقدینگی نسبت به روند عادی آن

طبق محاسبات انجام شده، میزان نقدینگی پایان دوره سال ۱۳۷۸ مبلغی معادل ۴۵۳۸/۹ میلیارد ریال بوده است که نسبت به پایان سال ۱۳۷۷ حدود ۸٪ رشد داشته است. حال اگر فرض کنیم چنین رشدی در سال ۱۳۷۹ نیز تحقق یابد، انتظار می‌رود نقدینگی پایان سال ۱۳۷۹ معادل ۴۹۰۲ میلیارد ریال و میانگین نقدینگی سال ۱۳۷۹ معادل ۴۷۲۰/۴۵ باشد. حال می‌توان نیازهای نقدینگی ماههای مختلف سال ۱۳۷۹ را محاسبه نمود:

جدول (۴) نیازهای نقدینگی بانک تجارت در ماههای مختلف سال ۱۳۷۹

شرح	ماه	فروردین	اردیبهشت	خرداد	تیر	مرداد	شهریور	مهر	آبان	آذر	دی	بهمن	اسفند
ضرایب تعدیل کننده	۱/۰۱۷۴	۱/۰۱۸۷	۱/۰۳۳۲	۱/۰۰۸۵	۰/۹۰۷۱	۰/۹۸۲۴	۰/۹۸۰۷	۱/۱۵۱۷	۱/۰۱۱۹	۰/۹۱۵۵	۰/۹۷۷۲	۰/۹۳۰۴	
نقدینگی مورد نیاز	۴۸۰۲/۶	۴۸۰۸/۷	۴۸۷۷/۲	۴۷۶۰/۶	۴۲۸۱/۹	۴۶۳۷/۴	۴۶۲۹/۳	۵۴۳۶/۵	۴۷۷۶/۶	۴۳۲۱/۶	۴۶۱۲/۸	۴۳۹۲/۸	

۳- جمع بندی و نتیجه گیری

مدیریت نقدینگی شامل پیش‌بینی نیازهای بانک به نقدینگی در مقاطع مختلف و مساله تامین این نیازها در حداقل هزینه ممکن است. نگهداری نقدینگی بیشتر موجب کاهش ریسک شده و همزمان فرصتهای سرمایه‌گذاری را از بانک گرفته و باعث کاهش بازدهی منابع در اختیار بانک خواهد شد. از بسوی دیگر مدیریت منظم نقدینگی بانک موجب افزایش اعتبار بانک نزد مشتریان می‌گردد. از اینرو نگهداری سطح مطلوبی از نقدینگی در بانک و مدیریت بهینه آن از امور اساسی بانکها می‌باشد. روشهای مختلف برای مدیریت و پیش‌بینی نیازهای نقدینگی بانکها وجود دارد که یکی از این روشها «روش تعیین ضرایب فصلی» است. در این گزارش با استفاده از این روشها درصد مازاد و کسری نقدینگی نسبت به روند متعارف را محاسبه نمودیم که نتایج زیر به دست آمد:

- تیرماه هر سال بانک وضعیت متعادلی از لحاظ نقدینگی دارد. به عبارت دیگر در این ماه نه کسری و نه مازاد نقدینگی داریم.

- بیشترین کسری نقدینگی با ۱۰/۱ درصد کسری در مرداد ماه و بیشترین مازاد نقدینگی با ۱۴/۲ درصد مازاد در آبان ماه هر سال اتفاق می‌افتد.

- بانک تجارت در ماههای فروردین، اردیبهشت، خرداد، آبان و آذر هر سال با مازاد نقدینگی و ماههای مرداد، شهریور، مهر، دی، بهمن و اسفند هر سال با کسری نقدینگی مواجه می‌گردد.

- همچنین در این گزارش به طور نمونه و بر اساس ضرایب محاسبه شده و نیز محاسبه و تخمین نقدینگی سالهای ۱۳۷۸ و ۱۳۷۹، نیازهای نقدینگی ماهانه سال ۱۳۷۹ را محاسبه نموده و نشان داده‌ایم که در ماههای مختلف سال ۱۳۷۹، سطح نقدینگی بانک تجارت به چه میزان حفظ شود، تا با

کسری یا مازاد غیرمتعارف نقدینگی مواجه نگردیم. به هر حال آنچه از مطالب فوق برای ارایه توصیه‌های سیاستی قابل جمع‌بندی است، توجه به این نکته است که در ماههای که بانک با کسری نقدینگی مواجه است، سیاستهای تشویقی جذب سپرده‌ها و در ماههایی که با مازاد نقدینگی روبرو است، تخصیص منابع و ارایه تسهیلات صورت گیرد. بدین منظور پیشنهاد می‌گردد:

۱- به منظور جذب سپرده‌ها قرعه‌کشی جوایز قرض‌الحسنه در دو نوبت و در ماههای مرداد و اسفند هر سال که بانک با کسری گسترده نقدینگی مواجه می‌گردد، انجام گیرد و در ماههای مرداد، اسفند، دی و بهمن ارایه تسهیلات به حداقل خود کاهش یابد.

۲- ارایه گسترده تسهیلات در سه ماهه اول هر سال و نیز در آبان ماه که بانک با مازاد نقدینگی روبروست، انجام پذیرد.

۳- واحدی در بدنه بانک به منظور کنترل علمی نقدینگی و پیش‌بینی اساسی‌تر نیازهای نقدینگی تشکیل گردد تا از یک طرف هزینه‌های تامین نقدینگی به حداقل خود کاهش یافته و از سوی دیگر با تنظیم دقیق‌تر نقدینگی، اعتبار بانک نزد مشتریان افزایش یابد.

۵- منابع و ماخذ

- ۱- قنبری ممان، حسعلی، «مدیریت نقدینگی در بانک کشاورزی»، طرح تحقیقاتی بانک کشاورزی، بهمن ۱۳۷۷.
- ۲- بارلرئوپ. کریس. جی و مک نافتن دایانا، تفسیر گزارشها و صورتهای مالی بانکها، اداره سازمانها و مطالعات بین‌الملل بانک مرکزی، تابستان ۱۳۷۷، چاپ دوم.
- ۳- گزارشهای تحلیلی وضعیت مالی بانک تجارت در سالهای مختلف، مدیریت امور مالی - اداره حسابگری.